

bil profesor. L. 1856. se je vrnil v Peterburg in je bil tam privatni docent na univerzi. Potem je odšel v Heidelberg, kjer je ustanovil kemijski laboratorij. V to dobo spadajo njegovi prvi znanstveni spisi. L. 1863. je bil imenovan za profesorja tehnološkega zavoda v Peterburgu; v ti dobi se je pečal z različnimi tehniškimi vprašanji. Potoval je po Kavkazu ter je proučeval nafto. V tem času je izdal „Himičeskiju tehnologiju“, ki se je v kratkem izpremenila v „Tehničeskiju enciklopediju“. Od te dobe se je šele prav razvila njegova znanstvena delavnost. V l. 1868.—1870. je izdal svoje imenitno delo „Osnovy himii“, ki je prevedeno skoraj v vse evropske jezike in po katerem je zaslovelo ime Mendelějeva po celem svetu. L. 1876. je ruska vlada poslala Mendelějeva v Pensilvanijo proučevati tamošnje naftine vire in kmalu potem v Kavkaz, da bi tam po ameriškem vzgledu pripomogel k razvoju ruske naftine industrije. Leta 1890. ga je vlada poslala na Angleško in Francosko, da bi proučeval vprašanje brezdimnega strelnega prahu. Po dvehletnih študijah je Mendelějev iznašel najboljši brezdimni prah, takozvani pirokolodijni strelni prah. Od l. 1893. je bil Mendelějev ravnatelj novo ustanovljenega državnega zavoda za mere in tehtnice. — Razen kemije se je umrl pečal tudi z drugimi znanstvenimi vprašanji, tako n. pr. leta 1887. je v balonu opazoval solčni mrk. Zanimal se je pa tudi za socialnopolitična vprašanja. V zadnjih letih je izdal nebroj spisov, ki v njih izraža svoje misli o raznih vprašanjih iz političnega in družabnega življenja. Leta 1905. je umrl dobitnik v priznanje zaslug za 50 letno znanstveno delovanje angleško kolajno Copleya. Omeniti je tudi treba, da je bil Mendelějev edini in prvi ruski učenjak, katerega je l. 1889. londonski kraljevski znanstveni zavod dvakrat povabil, naj predava o vprašanjih kemije. Stari pregovor „Nemo propheta in patria“ velja tudi o umrlem Mendelějevu. Na ruskem niso priznavali zaslug Mendelějevih; včasih je moral celo pretrpeti neopravičene in neutemeljene napade. Skoraj neverjetno, a vendar resnično je, da Mendelěj. v ni bil imenovan za člana ruske znanstvene akademije. Neki ruski list je napisal v Mendelějevem nekrologu: „Skončalsja D. N. Mendelějev, krasa i gordost ruskoj nauki, krasa i gordost nauki vsega mira, člen vsëh akademij nauk, za isključenjem toljko odnoj . . . . russkoj akademii.“

Pobjedonoscev. 23. t. m. je umrl v Peterburgu Konstantin Petrovič Pobjedonoscev, najbolj tipični predstavitelj samodržtva in bizantinskega pravoslavja v Rusiji. Rojen v staro davni Moskvi, se je že zgodaj navzel duhá, ki je določeval celo njegovo življenje in usodo Rusije, ki je bila skoro štiri desetletja v njegovih rokah. Njegovi stariši so bili preprosti ljudje — oče je bil duhovnik — sin pa se je z lastno pridnostjo in železno vztrajnostjo povspel do najvplivnejšega mesta v ruski državi — l. 1880. je bil imenovan za nadprokuratorja pravoslavnega svetega sinoda in odtedaj je on določeval smer tudi vsej cerkveni politiki. Na dvoru Aleksandra II. in Aleksandra III. je Pobjedonoscev, prej skromni profesor civilnega prava na moskovskem vseučilišču, postal vsegamogoč. Predvsem je ta uspeh in ta moč pripisovati njegovemu izrednemu duhu, ki je bil globokoučen kakor malokateri drugi v Rusiji. Bil je mrk, hladen

in vendarle fanatičen mistik. Spisal je „Duhovno življenje“ in prevel na ruščino Tomaža Kempčana „Hojo za Kristom“. Mnogi, ki so ga poznali od bližje, pravijo, da se je bil zelo navzel modernih idej zlasti protestantskih nemških mislecev in teologov, da je pa to izkušal v sebi zatreti in vsó Rusijo obvarovati vsake najmanjše tuje, „zapadne“ misli. Odtod njegova ekstremnost. Morda je s tem nekoliko zadet njegov sila komplicirani značaj, toda izčrpan ni. Za svoje ideje se je boril strastno in dosledno. Venomer je v svojih spisih pobijal „zapadno“ svobodoljubje, nemško filozofijo, francosko brezboštvo in angleški agnosticizem. (Poznal je dobro Herberta Spencerja.) Njegovo najusodnejše delo je bila prepričitev ustave, katero je Aleksander II. kratko pred atentatom, ki je končal

RUDJER JOSIP BOŠKOVIĆ D. J.

Sloveč matematik in astronom (* 1711, † 1788).

njegovo življenje, sestavil in ki jo je hotel Aleksander III. že podpisati, da ni posegel vmes Pobjedonoscev. 1. novembra l. 1905. se je Pobjedonoscev moral umakniti iz svoje službe, kjer je dolgo vladal nad Rusijo kakor drugi car in ji prizadjal toliko gorja. Zadnje dni je 80letni starček preživel navidez v tihoti in mirno; njegovi nasprotniki — in to je vsa moderna Rusija — pa pravijo, da je do konca svojega življenja intrigiral proti dumi in ustavi, katero je do dna srcá sovražil.

Petintridesetletnica umetniške delavnosti M. L. Kropivnickega. Maloruski listi so se v zadnjem času s hva-